

Folksam Tjänstemannafonder AB

Årsberättelse 2002

Innehållsförteckning

Folksams Tjänstemannafond Sverige	2
Folksams Tjänstemannafond Världen	6
Folksams Tjänstemannafond Obligation	12
Redovisningsprinciper	16
Valutakurser	16
Jämförelseindex	17
Ägarpolicy	17
Förändringar i organisationen	19

Folksams Tjänstemannafond Sverige

Folksams Tjänstemannafond Sverige i korthet

Avkastning 2002, %	-34,9
Indexutveckling 2002, %	-34,7
Fondens utveckling sedan start, %	-47,7
Jämförelseindex utveckling sedan start, %	-45,2
Andelsvärde, se sid. 16	
- Bokslutskurs 2002-12-31	50,87
- Handelskurs 2002-12-30	51,15

Fondfakta	
Fondens startdatum	1999-12-20
Inträdesavgift, kr	0
Utträdesavgift, kr	0
Förvaltningsavgift, %	0,4
Lägsta första insättning, kr	100 000
Utdelning	Ja, i november
Förvaltarteam	Claes Folkmar Viktoria Bäck-Eriksson
Fondnummer i PPM	833 608

Fondinriktning
Fonden följer etiska placeringskriterier som verkar för en bättre framtid för människa och miljö. Kriterierna omfattar mänskliga rättigheter, tobak och miljö. Fonden inriktar sig på kollektivt sparande i avtalspensioner och premiepensionssystemet. Fonden investerar i aktier, huvudsakligen i svenska, börsnoterade företag som kombinerar långsiktigt hållbar tillväxt med god lönsamhet.

Vad har hänt på fondens placeringsmarknader under 2002?

Stockholmsbörsen backade för tredje året i rad och slutade på minus 34,7 procent för hela 2002. Cykliska, det vill säga konjunktürkänsliga, aktier inledde året starkt, då statistik från industrin väckte förhoppningar om att investeringar och ökad produktion skulle ge ny fart åt ekonomin. IT och telekom utvecklades på omvänt sätt på grund av strukturerproblem. På försommaren började indikatorer som speglar förväntningar dock att peka på en utebliven uppgång. Samtidigt tvingades försäkringsbolagen att sälja aktier för att klara de så kallade solvenskraven i Försäkringsrörelselagen. I början av oktober hade börsen sjunkit mer än 40 procent och börsen var tillbaka på samma nivå som hösten 1996. Oro för att missa en vändning uppåt samtidigt som försäkringsbolagen var klara med försäljningarna gjorde att börsen steg med ungefär 30 procent på två månader. Uppgången leddes av IT- och telekombranscherna. Under senhösten sänkte flera av världens centralbanker, inklusive den svenska Riksbanken, styrräntorna för att stimulera ekonomierna. Analysföretagen justerade också ned vinstprognoserna för de cykliska bolagen.

Hur har fonden utvecklats?

Sverigefonden har under året gått ned med 34,9 procent. Fondens jämförelseindex, SIXPRX, gick under samma period ned med 34,7 procent.

Vilka viktiga förändringar har skett i fonden?

Förändringarna i portföljen har varit många och stora. Exempelvis var fonden överviktad i Ericsson vid årets början, men underviktad under sommaren och vid nyemissionen. Fonden tecknade sig för aktier i nyemissionen och köpte även aktier över börsen. En liknande omviktning har skett i telekomoperatörerna. Detta har varit gynnsamt för fonden. En annan faktor som påverkat avkastningen positivt är att likviditeten under långa perioder varit förhållandevis hög (runt 5 procent). Däremot har undervikten i fastighets- och investmentbolag varit negativt för fonden. Fonden har successivt minskat innehavet i cykliska aktier, såsom ABB, Electrolux, Sandvik, SKF och Stora Enso. Fonden var vid årsskiftet underviktad i branscher som verkstad, skog och råvaror.

Vilken strategi gäller för fonden framöver?

Även 2003 kommer den amerikanska ekonomin att ha ett stort inflytande över svensk ekonomi och börs, inte minst på grund av att de svenska företagsvinsterna till stor del är exportberoende. Det kvarstående orosmolnet är huruvida de amerikanska hushållen kommer att fortsätta att konsumera. Indikatorer på den framtida köpkraften är arbetslöshetsstatistik och bostadspriser. Riksbankens sänkning av sin viktigaste styrränta, reporäntan, under senhösten pekar på svaghetstecken även i svensk ekonomi. Under det gångna året har den svenska kronan stärkts med 17 procent mot den amerikanska dollarn och det är möjligt att utvecklingen fortsätter. Kronförstärkningen innebär att försäljningen omräknad i svenska kronor sjunker. Kostnadsbesparingar blir därför viktiga för att bibehålla vinstnivåerna. Det är svårt att se att börsåret 2003 skulle bli särskilt positivt. Visserligen har nedgången redan varat i tre år, men för en vändning krävs statistik som gör att investerarna kan se tecken på en vändning i konjunktturen. Fonden har därför vid ingången av året en ocyklisk, det vill säga en icke konjunktürkänslig, sammansättning.

Fondens risknivå

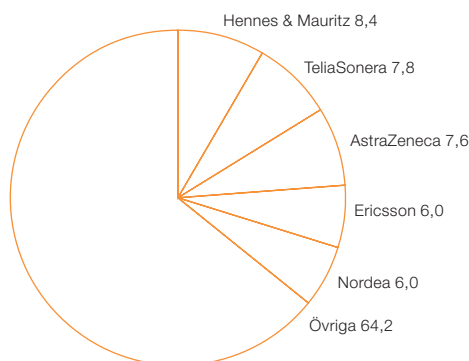
Låg Hög

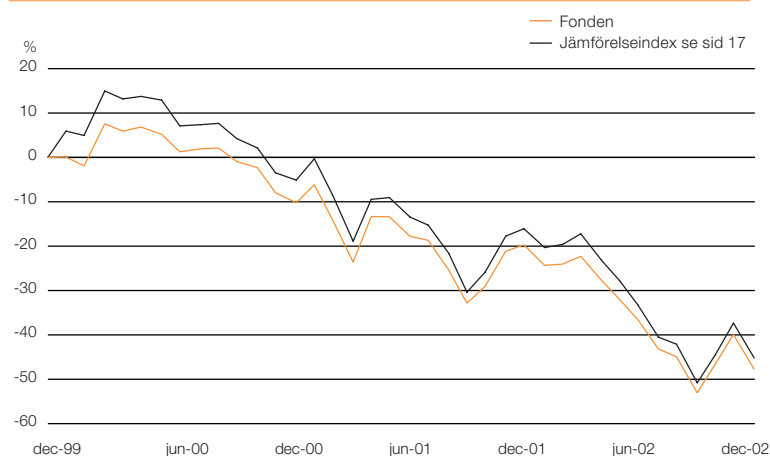
Risk mätt som volatilitet, 36 månader.

Risk- och avkastningsmått		Utveckling	02-12-31	01-12-31	00-12-31	99-12-31
Fondens volatilitet, % ¹⁾	29,7	Fondförmögenhet, tkr	184 070	206 963	139 196	300
Jämförelseindex volatilitet, % ¹⁾	29,5	Antal utelöpande andelar	3 618 661	2 584 403	1 550 412	3 000
Tracking error, % ¹⁾	2,5	Andelsvärde, kr	50,87	80,08	89,78	100,09
Beta	1,0	Utdelning, kr/andel	1,43	0,22	–	–
Genomsnittlig årsavkastning, % ¹⁾	–23,7	Totalavkastning, %	–34,9	–10,6	–10,3	0,1 ⁴⁾
		Jämförelseindex, %	–34,7	–11,5	–10,4	5,9 ⁴⁾
		Omsättningshastighet, ggr	0,2	0,3	0,7	–
Kostnader		¹⁾ beräknat på 24 månader ²⁾ Courtage, skatter och övriga kostnader i samband med köp och försäljning av värdepapper. Courtage har uppgått till, tkr 177 (236)				
Förvaltningskostnad, %	0,4	³⁾ inga köp-/säljavgifter				
Transaktionskostnader, tkr ²⁾	177	⁴⁾ beräknat från fondstart				
Transaktionskostnader, %	0,1					
TKA, %	0,5					
NKA, % ³⁾	0,5					
TER, %	0,4					
Engångsinsättning av 10 000 kr vid årets början						
Totalkostnad, kr	42,39					
varav förvaltningskostnad, kr	32,11					

De fem största innehaven (andel av fondförmögenhet, %)

Utvecklingen i Folksams Tjänstemannafond Sverige

Innehavsförändringar

Nyköp		Ökat	
Axfood	2,2	Ericsson	18,5
Getinge	2,0	TeliaSonera	8,0
Castellum	1,1	AstraZeneca	7,7
Alfa Laval	0,8	Hennes & Mauritz	7,6
Karo Bio	0,6	Nokia	5,6
Övriga	0,6	Övriga	68,9
Summa Nyköp	7,3	Summa Ökat	116,3
Avyttrat		Minskat	
ABB	1,2	Nokia	3,7
Custos	0,8	SKF	3,3
Biacore	0,3	Hennes & Mauritz	2,9
Metro	0,3	Autoliv	2,5
Maxim	0,2	AstraZeneca	2,4
Övriga	0,9	Övriga	31,3
Summa Avyttrat	3,7	Summa Minskat	46,1
Netto köp		Netto sälj	
Ericsson	17,1	SKF	1,8
TeliaSonera	7,3	Autoliv	0,9
AstraZeneca	5,3	Custos	0,8
Hennes & Mauritz	4,7	Kinnevik	0,3
Svenska Handelsbanken	3,5	Maxim	0,2
Övriga	41,5	Övriga	1,6
Summa Netto köp	79,4	Summa Netto sälj	5,6
Sammanfattning			
Vi köpte totalt	123,6		
Vi sålde totalt	49,8		
Nettoförändring	73,8		

Balansräkning, tkr	2002-12-31	% av fond- förmögenhet	2001-12-31	% av fond- förmögenhet
Tillgångar				
Finansiella instrument				
med positivt marknadsvärde (not 3)	177 737	96,5	198 956	96,1
Bank och övriga likvida medel	6 594	3,6	8 076	3,9
Summa tillgångar	184 331	100,1	207 032	100,0
Skulder				
Övriga kortfristiga skulder	261	0,1	69	0,0
Summa skulder	261	0,1	69	0,0
Fondförmögenhet (not 2, 3)	184 070	100,0	206 963	100,0

Resultaträkning, tkr	2002-01-01– 2002-12-31	2001-01-01– 2001-12-31
Intäkter och värdeförändring		
Värdeförändring på aktierelaterade finansiella instrument (not 1)	–95 181	–15 333
Ränteintäkter	352	347
Utdelningar	4 833	3 286
Övriga intäkter	0	0
Summa intäkter och värdeförändring	–89 996	–11 700
Kostnader		
Förvaltningskostnad	818	693
Summa kostnader	818	693
Skatt	–	–
Årets resultat	–90 814	–12 393

Not 1 Specifikation av värdeförändring, tkr

	2002-01-01– 2002-12-31
Aktierelaterade finansiella instrument	
Realisationsvinster	1 538
Realisationsförluster	–27 716
Orealiserade vinster/förluster	–69 003
Summa	–95 181

Not 2 Förändring av fondförmögenhet, tkr

	2002-01-01– 2002-12-31
Fondförmögenhet vid årets början	206 963
Andelsutgivning	75 358
Andelsinlösen	–2 468
Årets resultat enligt resultaträkning	–90 814
Lämnad utdelning	–4 969
Fondförmögenhet vid årets slut	184 070

Derivat

Möjligheten att handla med derivat
har inte utnyttjats av fonden.

Utdelning till andelsägarna, tkr

Att utdelas november 2003	7 361
---------------------------	--------------

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Börsnoterade	Antal	Anskaffningsvärde tkr	Marknadsvärde tkr	% av fondförmögenhet
Dagligvaror				
Axfood	14 590	2 228	2 364	1,3
		2 228	2 364	1,3
Finans och fastighet				
Castellum	9 066	1 087	1 106	0,6
FöreningsSparbanken A	60 583	7 560	6 240	3,4
Industrivärden A	18 538	3 092	1 854	1,0
Investor B	64 750	7 197	3 367	1,8
JM	4 297	968	696	0,4
Nordea	286 028	16 841	10 983	6,0
SEB A	67 477	6 463	4 892	2,7
Skandia	86 252	7 831	2 001	1,1
Svenska Handelsbanken A	77 923	11 273	9 039	4,9
		62 312	40 179	21,8
Hälsovård				
AstraZeneca	45 659	20 368	13 972	7,6
Capio	28 648	1 810	1 977	1,1
Gambro A	62 990	3 915	3 055	1,7
Getinge B	11 351	2 019	2 020	1,1
Karo Bio	1 897	628	161	0,1
Perbio Science	7 355	777	728	0,4
Pharmacia	2 749	1 230	991	0,5
		30 748	22 904	12,4
Industrivaror och -tjänster				
Alfa Laval	8 404	657	588	0,3
Assa Abloy B	55 781	7 566	5 550	3,0
Atlas Copco A	22 291	4 789	3 789	2,1
Bure	27 797	882	289	0,2
NCC B	36 321	2 473	1 925	1,0
Observer	8 847	753	301	0,2
Sandvik	24 411	5 474	4 748	2,6
Scania B	19 320	4 184	3 255	1,8
Securitas B	48 584	8 833	5 053	2,7
Skanska B	65 682	5 442	3 350	1,8
SKF B	8 471	1 522	1 914	1,0
Volvo B	41 917	7 451	5 952	3,2
		50 025	36 715	19,9

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Börsnoterade	Antal	Anskaffningsvärde tkr	Marknadsvärde tkr	% av fondförmögenhet
Informationsteknik				
Ericsson B	1 807 922	38 100	11 028	6,0
Nokia	29 686	6 635	4 097	2,2
TietoEnator	6 682	1 639	798	0,4
WM-Data B	34 219	1 149	260	0,1
		47 523	16 184	8,8
Material				
Kinnevik B	9 275	1 884	807	0,4
SCA B	26 807	6 345	7 881	4,3
SSAB A	15 253	1 532	1 571	0,9
Stora Enso R	23 730	2 768	2 148	1,2
		12 529	12 407	6,7
Sällanköpsvaror och -tjänster				
Autoliv	5 133	1 082	916	0,5
Electrolux B	31 155	4 764	4 284	2,3
Eniro	40 099	3 391	2 205	1,2
Hennes & Mauritz B	92 312	17 500	15 508	8,4
Mekonomen B	4 989	660	1 192	0,6
MTG B	12 183	2 745	859	0,5
Nobia	5 864	455	378	0,2
		30 599	25 343	13,8
Telekomoperatörer				
Europolitan Vodafone	54 310	3 398	2 227	1,2
Tele2 B	21 632	6 691	4 986	2,7
TeliaSonera	439 879	19 625	14 428	7,8
		29 715	21 641	11,8
Summa börsnoterade aktier		265 678	177 737	96,6
Summa finansiella instrument			177 737	96,6
Övriga tillgångar och skulder, netto			6 333	3,4
Fondförmögenhet			184 070	100,0

Folksams Tjänstemannafond Världen

Folksams Tjänstemannafond

Världen i korthet

Avkastning 2002, %	-36,8
Indexutveckling 2002, %	-33,4
Fondens utveckling sedan start, %	-46,4
Jämförelseindex utveckling sedan start, %	-37,7
Andelsvärde, se sid. 16	
- Bokslutskurs 2002-12-31	52,01
- Handelskurs 2002-12-30	52,26

Fondfakta	
Fondens startdatum	1999-12-20
Inträdesavgift, kr	0
Utträdesavgift, kr	0
Förvaltningsavgift, %	0,4
Lägsta första insättning, kr	100 000
Utdelning	Ja, i november
Förvaltarteam	Johan Cederin Ulrika Enhörning Birgitta Redig Veronica Yu Hans-Olov Öberg
Fondnummer i PPM	797 779

Fondinriktning

Fonden följer etiska placeringskriterier som verkar för en bättre framtid för människa och miljö. Kriterierna omfattar mänskliga rättigheter, tobak och miljö. Fonden inriktar sig på kollektivt sparande i avtalspensioner och premiepensionssystemet. Fonden investerar i aktier noterade på börser över hela världen, exklusive Sverige, med tyngdpunkt mot USA och Europa. Vår syn på konjunkturutvecklingen i världen styr land- och branschval. Bolagsval inom branscherna görs efter individuella företagsanalyser i företag som verkar för en bättre framtid för människa och miljö.

Vad har hänt på fondens placeringsmarknader under 2002?

Börsåret 2002 har präglats av nedrevideringar av konjunktur- och vinstprognoser. Trots massiva räntesänkningar hade den amerikanska ekonomin svårigheter att komma igång. Under hösten sänkte därför den amerikanska centralbanken styrräntan ytterligare så att den kom ned till 1,25 procent – vilket var den lägsta nivån på 40 år. I Europa har återhämtningen också försenats. Framför allt är det den tyska ekonomin som stagnerat. Under det fjärde kvartalet sänkte den europeiska centralbanken ECB räntan för att stimulera ekonomin. Situationen i Japan har fortsatt att se dyster ut. Det ömsesidiga beroendet mellan världens börser var rekordstarkt under året. Den amerikanska tekniktunga Nasdaq-börsen utvecklades sämst med drygt minus 35 procent i SEK. Övriga börser slutade på mellan minus 25 procent och minus 30 procent i SEK under 2002. Ett av de sämre börskvartalen i modern tid blev det tredje. Det föregicks av det amerikanska teleoperatörsbolaget Worldcoms konkurs. Under det fjärde kvartalet syntes en viss återhämtning men fortsatt höga oljepriser tyngde marknaden tillsammans med en allmän världspolitisk osäkerhet om krigsrisker och terrorhot.

Hur har fonden utvecklats?

Världsfonden har under året gått ned med 36,8 procent. Fondens jämförelseindex gick under samma period ned med 33,4 procent.

Vilka viktiga förändringar har skett i fonden?

En gynnsam fördelning av placeringarna mellan världsregionerna har givit ett svagt positivt bidrag till fondavkastningen. Framför allt var det betydelsefullt att vi underviktade placeringarna i USA samtidigt som de asiatiska marknaderna överviktades. Fonden var dock under det första halvåret i den amerikanska andelen placerad för en snabbare återhämtning i ekonomin än vad som sedan blev fallet. Detta fick stor negativ inverkan på avkastningen. Även avkastningen i Europa tyngdes något av övervikter inom IT- och finansbranscherna. Under det andra halvåret placerade fonden i en Nasdaq ETF, det vill säga en korg aktier med hög följsamhet till Nasdaq-index. Detta gav framför allt under det fjärde kvartalet ett positivt bidrag till fonden.

Vilken strategi gäller för fonden framöver?

Konjunkturosäkerheten består. Låga räntor har inte förmått stimulera företagens investeringsvilja. Även det världspolitiska läget skapar osäkerhet i en situation där den globala återhämtningen får anses som bräcklig. Fonden kommer att ha en försiktig inriktning mot mer tillväxtaktier än cykliska, det vill säga konjunkturkänsliga, aktier. Den japanska ekonomin ser fortsatt svag ut medan utsikterna för övriga Asien ser betydligt bättre ut.

Fondens risknivå

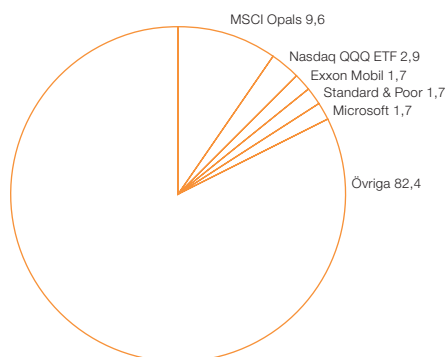
Låg Hög

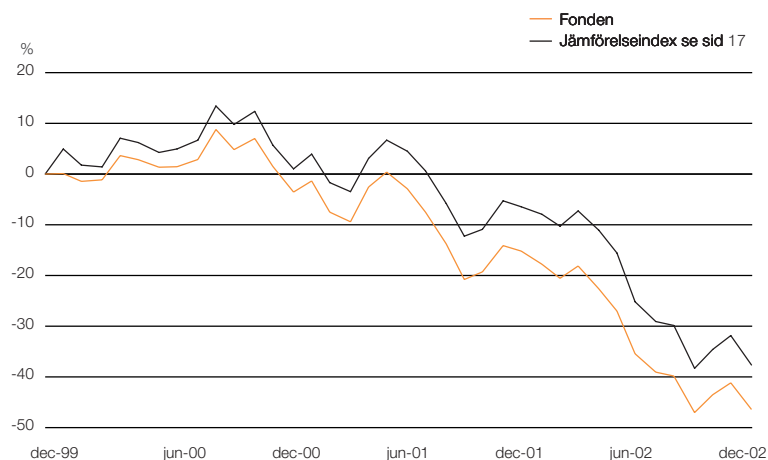
Risk mätt som volatilitet, 36 månader.

Risk- och avkastningsmått		Utveckling	02-12-31	01-12-31	00-12-31	99-12-31
Fondens volatilitet, % ¹⁾	19,5	Fondförmögenhet, tkr	278 526	324 731	240 138	280
Jämförelseindex volatilitet, % ¹⁾	18,5	Antal utelöpande andelar	5 355 001	3 828 742	2 489 747	2 800
Tracking error, % ¹⁾	2,1	Andelsvärde, kr	52,01	84,81	96,45	100,09
Beta	1,0	Utdelning, kr/andel	1,72	–	–	–
Genomsnittlig årsavkastning, % ¹⁾	–25,5	Totalavkastning, %	–36,8	–12,1	–3,6	0,1 ⁴⁾
		Jämförelseindex, %	–33,4	–7,4	–3,7	4,9 ⁴⁾
		Omsättningshastighet, ggr	0,7	0,8	0,7	–
Kostnader		¹⁾ beräknat på 24 månader ²⁾ Courtage, skatter och övriga kostnader i samband med köp och försäljning av värdepapper. Courtage har uppgått till, tkr 839 (1 004)				
Förvaltningskostnad, %	0,4	³⁾ inga köp-/säljavgifter				
Transaktionskostnader, tkr ²⁾	1 034	⁴⁾ beräknat från fondstart				
Transaktionskostnader, %	0,2					
TKA, %	1,0					
NKA, % ³⁾	1,0					
TER, %	0,7					
Engångsinsättning av 10 000 kr vid årets början						
Totalkostnad, kr	78,93					
varav förvaltningskostnad, kr	32,47					

De fem största innehaven (andel av fondförmögenhet, %)

Utvecklingen i Folksams Tjänstemannafond Världen

Innehavsförändringar

Nyköp	Mkr	Ökat	Mkr
Nasdaq QQQ ETF	10,9	MSCI Opals	54,3
Standard & Poor 500 SPY ETF	6,0	BP	3,3
Diamonds Dow Jones ETF	5,0	Citigroup	3,0
Royal Dutch Petroleum	2,6	Exxon Mobil	3,0
National Australian Bank	2,5	Vodafone	2,9
Övriga	98,0	Övriga	137,4
Summa Nyköp	125,0	Summa Ökat	203,9
Avyttrat	Mkr	Minskat	Mkr
Diamonds Dow Jones ETF	4,6	MSCI Opals	48,9
National Australian Bank	2,3	Citigroup	4,8
Lincoln National	2,1	American Int'l Group	3,1
Westpac Banking	1,7	Microsoft	2,9
BHP Billiton	1,5	Procter & Gamble	2,4
Övriga	51,8	Övriga	95,1
Summa Avyttrat	64,0	Summa Minskat	157,2
Netto köp	Mkr	Netto sälj	Mkr
Nasdaq QQQ ETF	9,9	Citigroup	1,8
Standard & Poor 500 SPY ETF	6,0	American Int'l Group	1,7
MSCI Opals	5,4	Westpac Banking	1,7
BP	3,1	Lincoln National	1,4
Royal Dutch Petroleum	2,2	Honda Motor	1,3
Övriga	140,4	Övriga	51,4
Summa Netto köp	167,0	Summa Netto sälj	59,3
Sammanfattning	Mkr		
Vi köpte totalt	328,9		
Vi sålde totalt	221,2		
Nettoförändring	107,7		

Balansräkning, tkr	2002-12-31	% av fond- förmögenhet	2001-12-31	% av fond- förmögenhet
Tillgångar				
Finansiella instrument				
med positivt marknadsvärde (not 3)	269 797	96,9	319 226	98,3
Bank och övriga likvida medel	8 033	2,9	5 259	1,6
Kortfristiga fordringar	797	0,3	366	0,1
Summa tillgångar	278 627	100,1	324 851	100,0
Skulder				
Övriga kortfristiga skulder	101	0,1	120	0,0
Summa skulder	101	0,1	120	0,0
Fondförmögenhet (not 2, 3)	278 526	100,0	324 731	100,0

	2002-01-01– 2002-12-31	2001-01-01– 2001-12-31
Resultaträkning, tkr		
Intäkter och värdeförändring		
Värdeförändring på aktierelaterade finansiella instrument (not 1)	–157 158	–40 609
Ränteintäkter	166	325
Utdelningar	5 818	3 694
Valutavinst och -förluster, netto	–622	2 498
Övriga intäkter	1	45
Summa intäkter och värdeförändring	–151 795	–34 047
Kostnader		
Förvaltningskostnad	1 308	1 191
Räntekostnader	–	3
Summa kostnader	1 308	1 194
Skatt	–	–
Årets resultat	–153 103	–35 241

Not 1 Specifikation av värdeförändring, tkr

	2002-01-01– 2002-12-31
Aktierelaterade finansiella instrument	
Realisationsvinster	7 553
Realisationsförluster	–75 788
Orealiserade vinster/förluster	–88 923
Summa	–157 158

Not 2 Förändring av fondförmögenhet, tkr

	2002-01-01– 2002-12-31
Fondförmögenhet vid årets början	324 731
Andelsutgivning	122 035
Andelsinlösen	–6 308
Årets resultat enligt resultaträkning	–153 103
Lämnad utdelning	–8 829
Fondförmögenhet vid årets slut	278 526

Derivat

Fonden har i enlighet med fondbestämmelserna utnyttjat derivat, dock i begränsad omfattning. Några derivat finns ej utestående per den 31 december 2002.

Utdelning till andelsägarna, tkr

Att utdelas november 2003	8 878
---------------------------	--------------

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Börsnoterade	Antal	Anskaffningsvärde tkr	Marknadsvärde tkr	% av fondförmögenhet
Australien				
Konglomerat				
MSCI Opals (AUD)	5 600	5 589	5 351	1,9
		5 589	5 351	1,9
Summa Australien		5 589	5 351	1,9
Danmark				
Finans och fastighet				
Den Danske Bank	2 049	297	295	0,1
		297	295	0,1
Industrivaror och -tjänster				
Falck Group 4	2 645	718	487	0,2
Vestas	2 686	859	233	0,1
		1 577	720	0,3
Summa Danmark		1 874	1 015	0,4
Finland				
Informationsteknik				
Nokia	18 380	4 111	2 509	0,9
		4 111	2 509	0,9
Summa Finland		4 111	2 509	0,9
Frankrike				
Dagligvaror				
Carrefour	1 748	902	678	0,2
Danone	345	423	404	0,1
L'Oreal	891	585	591	0,2
		1 910	1 674	0,6
Energi				
Total Fina Elf	2 611	3 879	3 249	1,2
		3 879	3 249	1,2
Finans och fastighet				
AXA	9 277	2 166	1 085	0,4
BNP	3 552	1 494	1 261	0,5
Société Générale	1 183	703	600	0,2
		4 363	2 946	1,1
Hälsovård				
Aventis	3 222	2 336	1 526	0,5
Sanofi-Synthelabo	2 189	1 347	1 166	0,4
		3 683	2 692	1,0
Industrivaror och -tjänster				
Saint-Gobain	1 455	557	372	0,1
Schneider Electric	583	274	240	0,1
		832	612	0,2
Informationsteknik				
Altran Technologies	4 729	1 062	198	0,1
Cap Gemini	1 392	1 091	277	0,1
STMicroelectronics	2 646	516	452	0,2
		2 669	927	0,3
Kraftförsörjning				
SUEZ	3 342	494	505	0,2
		494	505	0,2
Material				
Air Liquide	603	794	693	0,2
Lafarge	501	448	329	0,1
		1 241	1 022	0,4
Sällanköpsvaror och -tjänster				
LVMH	1 636	804	586	0,2
Vivendi Universal	3 697	1 664	520	0,2
		2 468	1 106	0,4
Summa Frankrike		21 541	14 734	5,3
Hongkong				
Finans och fastighet				
Hang Seng Bank	9 000	1 089	835	0,3
Hutchison Whampoa	14 000	1 492	763	0,3
Sun Hung Kai Properties	21 000	1 964	1 084	0,4
Wharf Holdings	19 000	519	312	0,1
		5 065	2 994	1,1
Industrivaror och -tjänster				
Cathay Pacific Airways	18 000	283	214	0,1
		283	214	0,1
Kraftförsörjning				
CLP Holdings	24 000	988	842	0,3
		988	842	0,3
Sällanköpsvaror och -tjänster				
Esprit Holdings	20 000	238	294	0,1
		238	294	0,1
Summa Hongkong		6 574	4 344	1,6
Irland				
Finans och fastighet				
Allied Irish Bank	3 051	352	359	0,1
Anglo Irish Bank	5 519	348	342	0,1
Bank of Ireland	3 729	351	332	0,1
		1 052	1 033	0,4

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Börsnoterade	Antal	Anskaffningsvärde tkr	Marknadsvärde tkr	% av fondförmögenhet
Industrivaror och -tjänster				
Ryanair Holdings	7 600	433	462	0,2
		433	462	0,2
Summa Irland		1 485	1 495	0,5
Italien				
Energi				
ENI	15 597	2 060	2 161	0,8
		2 060	2 161	0,8
Finans och fastighet				
Generali	5 849	1 653	1 048	0,4
		1 653	1 048	0,4
Telekomoperatörer				
Telecom Italia TIT	23 683	2 057	1 566	0,6
		2 057	1 566	0,6
Summa Italien		5 770	4 775	1,7
Japan				
Konglomerat				
MSCI Opals (JPY)	6 068	26 927	19 419	7,0
		26 927	19 419	7,0
Summa Japan		26 927	19 419	7,0
Nederländerna				
Dagligvaror				
Heineken	919	377	313	0,1
Unilever Certificate	2 005	1 141	1 073	0,4
		1 518	1 386	0,5
Energi				
Royal Dutch Petroleum	4 840	2 140	1 857	0,7
		2 140	1 857	0,7
Finans och fastighet				
ABN-Amro Holding	5 848	1 050	833	0,3
Aegon	8 271	2 050	927	0,3
ING Groep	6 771	1 989	999	0,4
		5 089	2 760	1,0
Industrivaror och -tjänster				
TPG	3 307	707	467	0,2
		707	467	0,2
Sällanköpsvaror och -tjänster				
Philips Electronics	3 254	1 015	497	0,2
Reed Elsevier	5 849	733	623	0,2
Wolters Kluwer	2 592	611	393	0,1
		2 359	1 513	0,5
Summa Nederländerna		11 813	7 983	2,9
Schweiz				
Finans och fastighet				
Credit Suisse Group	1 637	645	309	0,1
Swiss Reinsurance	786	765	449	0,2
UBS	4 804	2 338	2 034	0,7
		3 749	2 793	1,0
Hälsovård				
Novartis	9 142	3 540	2 906	1,0
Roche Holding	2 489	1 893	1 511	0,5
Sereno	61	512	285	0,1
		5 945	4 702	1,7
Industrivaror och -tjänster				
Adecco	718	411	245	0,1
		411	245	0,1
Material				
Ciba Spec. Chemie	425	278	258	0,1
Syngenta	651	368	328	0,1
		646	587	0,2
Telekomoperatörer				
Swisscom	157	460	396	0,1
		460	396	0,1
Summa Schweiz		11 211	8 724	3,1
Singapore				
Dagligvaror				
Fraser & Neave	10 800	488	423	0,2
		488	423	0,2
Finans och fastighet				
City Development	10 000	381	209	0,1
DBS Group Holdings	9 000	791	497	0,2
Haw Par	531	43	9	0,0
OCBC Bank	7 000	496	339	0,1
United Overseas Bank	13 000	1 052	771	0,3
		2 763	1 825	0,7
Industrivaror och -tjänster				
Singapore Airlines	8 000	460	410	0,1
		460	410	0,1
Informationsteknik				
Venture	4 000	339	279	0,1
		339	279	0,1

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Börsnoterade	Antal	Anskaffningsvärde tkr	Marknadsvärde tkr	% av fondförmögenhet
Sällanköpsvaror och -tjänster				
Singapore Press	3 000	310	274	0,1
		310	274	0,1
Telekomoperatörer				
Singapore Telecom	36 000	461	224	0,1
		461	224	0,1
Summa Singapore		4 822	3 436	1,2
Spanien				
Finans och fastighet				
Banco Bilbao	14 577	1 550	1 216	0,4
Banco Santander Central Hispano	23 052	1 865	1 379	0,5
		3 415	2 594	0,9
Kraftförsörjning				
Endesa	8 704	1 261	887	0,3
		1 261	887	0,3
Telekomoperatörer				
Telefonica	20 084	2 694	1 566	0,6
		2 694	1 566	0,6
Summa Spanien		7 370	5 048	1,8
Storbritannien				
Dagligvaror				
Cadbury Schweppes	4 281	285	232	0,1
Diageo	10 346	1 170	980	0,4
Tesco	39 008	1 301	1 059	0,4
		2 756	2 271	0,8
Energi				
BP	67 540	5 163	4 045	1,5
Shell T & T	28 123	2 018	1 613	0,6
		7 181	5 659	2,0
Finans och fastighet				
Aviva	9 698	971	603	0,2
Barclays	17 086	1 085	923	0,3
HBOS	10 929	994	994	0,4
HSBC Holdings	31 999	4 060	3 081	1,1
Land Securities Group	2 842	324	313	0,1
Lloyds TSB Group	13 999	1 408	876	0,3
Prudential	12 846	1 228	791	0,3
Royal Bank of Scotland	11 008	2 672	2 294	0,8
		12 741	9 874	3,5
Hälsovård				
AstraZeneca	5 603	2 409	1 736	0,6
GlaxoSmithKline	17 673	4 561	2 955	1,1
Smith & Nephew	8 104	446	433	0,2
		7 416	5 123	1,8
Industrivaror och -tjänster				
BAA	10 514	897	743	0,3
Invensys	28 435	403	210	0,1
Rentokil Initial	16 655	650	514	0,2
Smiths Industries	2 478	297	242	0,1
Wolseley	2 937	259	215	0,1
		2 506	1 924	0,7
Kraftförsörjning				
National Grid Transco	7 571	510	483	0,2
Scottish Power	10 984	562	559	0,2
		1 071	1 041	0,4
Material				
BOC Group	1 877	291	234	0,1
Rio Tinto	3 973	717	691	0,2
		1 008	925	0,3
Sällanköpsvaror och -tjänster				
British Sky Broadcasting	8 700	768	780	0,3
Compass Group	23 324	1 628	1 080	0,4
Kingfisher	21 594	735	678	0,2
Next	6 104	849	631	0,2
Pearson	7 007	1 094	565	0,2
Reed Elsevier	4 611	416	344	0,1
Six Continents	7 458	736	525	0,2
		6 227	4 602	1,7
Telekomoperatörer				
BT Group	35 257	1 548	964	0,3
Vodafone Group	245 784	5 959	3 899	1,4
		7 506	4 863	1,7
Summa Storbritannien		48 413	36 283	13,0
Tyskland				
Finans och fastighet				
Allianz	536	985	444	0,2
Münchener Rückversicherung	306	366	319	0,1
		1 351	763	0,3
Industrivaror och -tjänster				
Linde	649	290	208	0,1
Siemens	2 549	1 660	944	0,3
		1 949	1 152	0,4

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Börsnoterade	Antal	Anskaffningsvärde tkr	Marknadsvärde tkr	% av fondförmögenhet
Informationsteknik				
SAP	1 462	1 650	1 010	0,4
		1 650	1 010	0,4
Kraftförsörjning				
E. ON	2 468	1 271	868	0,3
		1 271	868	0,3
Material				
BASF	2 333	900	770	0,3
Bayer	2 089	708	391	0,1
		1 609	1 160	0,4
Sällanköpsvaror och -tjänster				
Adidas-Salomon	888	586	668	0,2
Metro	1 184	441	246	0,1
		1 026	915	0,3
Telekomoperatörer				
Deutsche Telekom	3 393	677	380	0,1
		677	380	0,1
Summa Tyskland		9 532	6 247	2,2
USA				
Dagligvaror				
Anheuser-Busch	1 950	903	822	0,3
Archer-Daniels-Midland	1 482	168	160	0,1
Avon Products	1 060	530	498	0,2
Campbell Soup	654	130	134	0,0
Coca-Cola	4 412	2 248	1 685	0,6
Conagra Foods	2 201	527	480	0,2
CVS	811	253	176	0,1
Del Monte Foods	379	26	25	0,0
General Mills	696	280	285	0,1
Gillette	2 471	771	654	0,2
Heinz	849	241	243	0,1
Kimberly-Clark	1 421	890	588	0,2
Kraft Foods	745	264	253	0,1
Kroger	1 538	286	207	0,1
Pepsico	3 558	1 748	1 309	0,5
Procter & Gamble	2 523	1 927	1 889	0,7
Safeway	1 001	287	204	0,1
Sara Lee	1 772	306	348	0,1
Sysco	2 252	596	585	0,2
Walgreen	2 210	809	562	0,2
		13 190	11 105	4,0
Energi				
Anadarko Petroleum	1 093	506	456	0,2
Baker Hughes	673	223	189	0,1
ChevronTexaco	2 682	2 195	1 554	0,6
Exxon Mobil	15 498	6 214	4 718	1,7
Marathon Oil	1 767	417	328	0,1
Occidental Petroleum	1 670	464	414	0,1
Schlumberger	1 676	983	615	0,2
Unocal	1 308	431	349	0,1
		11 433	8 622	3,1
Finans och fastighet				
Aflac	1 986	597	521	0,2
Allstate	2 037	737	657	0,2
American Express	2 827	1 216	871	0,3
American Int'l Group	4 061	3 279	2 047	0,7
Avalonbay Communities	624	270	213	0,1
Bank of America	3 358	2 217	2 036	0,7
Bank of New York	1 541	660	322	0,1
Bank One	2 889	1 069	920	0,3
Citigroup	11 511	5 286	3 530	1,3
Equity Office Properties Trust	1 502	401	327	0,1
Equity Residential	1 217	316	261	0,1
Fannie Mae	2 027	1 583	1 136	0,4
Federal Home Loan Mortgage	1 632	1 010	840	0,3
Fleet Boston Financial	3 129	970	663	0,2
Goldman Sachs Group	103	72	61	0,0
Hartford Financial	1 130	647	447	0,2
Household International	1 335	633	323	0,1
JP Morgan Chase	4 483	1 750	937	0,3
Keycorp	2 035	534	446	0,2
Lehman Bros	898	518	417	0,1
Marsh & McLennan	1 659	764	668	0,2
MBIA	1 115	585	426	0,2
MBNA	3 348	714	555	0,2
Mellon Financial	2 080	660	473	0,2
Merrill Lynch & Co	2 111	1 141	698	0,3
Metlife	2 266	635	534	0,2
Morgan Stanley	2 401	1 474	835	0,3
Prudential Financial	2 392	766	662	0,2
Schwab	4 241	481	401	0,1
Southtrust	1 854	462	401	0,1
State Street	1 573	668	535	0,2
Travelers Property Casualty A	497	74	63	0,0
Travelers Property Casualty B	1 022	148	130	0,0

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Börsnoterade	Antal	Anskaffningsvärde tkr	Marknadsvärde tkr	% av fondförmögenhet
US Bank	4 856	1 072	898	0,3
Wachovia	3 257	1 196	1 034	0,4
Washington Mutual	2 765	993	832	0,3
Wells Fargo & Co	3 722	1 807	1 520	0,5
XL Capital	717	587	483	0,2
		37 990	28 121	10,1
Hälsovård				
Abbot Laboratories	3 766	1 816	1 313	0,5
Amgen	2 531	1 536	1 066	0,4
Applied Biosystems Group	1 716	327	262	0,1
Baxter International	1 663	865	406	0,1
Becton Dickinson	1 865	621	499	0,2
Bristol-Myers Squibb	4 849	2 319	978	0,4
Cardinal Health	1 248	767	644	0,2
Eli Lilly & Co	2 500	1 891	1 383	0,5
Genzyme	1 139	630	293	0,1
Guidant	1 387	441	373	0,1
HCA	1 533	747	554	0,2
Idec Pharmaceuticals	777	278	225	0,1
Johnson & Johnson	6 767	3 637	3 167	1,1
McKesson	1 232	450	290	0,1
Medimmune	1 289	362	305	0,1
Medtronic	2 828	1 348	1 124	0,4
Merck & Co	5 181	3 579	2 556	0,9
Pfizer	13 278	5 462	3 537	1,3
Pharmacia	3 627	1 621	1 321	0,5
Tenet Healthcare	1 498	720	214	0,1
Unitedhealth Group	901	827	656	0,2
Wyeth	3 530	1 904	1 150	0,4
		32 146	22 315	8,0
Industrivaror och -tjänster				
3M	851	1 039	914	0,3
Automatic Data Processing	1 688	921	577	0,2
Block H & R	1 145	496	401	0,1
Boeing	1 885	983	542	0,2
Caterpillar	1 414	817	563	0,2
Cendant	3 403	683	311	0,1
Concord EFS	1 847	534	253	0,1
Dover	1 616	519	411	0,1
Emerson Electric	1 456	889	645	0,2
FedEx	1 090	574	515	0,2
First Data	2 057	781	635	0,2
General Electric	20 986	9 355	4 453	1,6
Genuine Parts	789	268	212	0,1
Honeywell	2 123	723	444	0,2
Lockheed Martin	1 141	736	574	0,2
Masco	2 096	525	384	0,1
Norfolk Southern	2 523	530	439	0,2
Paychex	1 459	460	355	0,1
Raytheon	1 458	604	391	0,1
Tyco International	5 043	2 318	751	0,3
Union Pacific	1 261	768	658	0,2
United Technologies	1 320	945	712	0,3
Waste Management	2 203	675	440	0,2
		26 145	15 579	5,6
Informationsteknik				
Activision	352	74	45	0,0
Adobe Systems	989	259	214	0,1
Agilent Technologies	1 484	335	232	0,1
Analog Devices	1 294	469	269	0,1
Apple Computer	1 920	315	240	0,1
Applied Materials	4 038	880	458	0,2
Bea Systems	821	53	82	0,0
Cisco Systems	17 289	4 651	1 973	0,7
Computer Associates	1 885	308	222	0,1
Dell Computer	5 575	1 439	1 299	0,5
Electronic Arts	424	262	184	0,1
Electronic Data Systems	1 392	845	224	0,1
EMC	6 587	2 140	352	0,1
Hewlett-Packard	6 493	1 488	982	0,4
IBM	3 797	3 907	2 564	0,9
Intel	14 637	4 752	1 986	0,7
Intuit	898	405	367	0,1
Kla Tencor	761	344	235	0,1
Linear Technology	1 314	412	294	0,1
Lucent Technologies	11 723	289	129	0,0
Maxim Integrated Products	1 109	450	319	0,1
Micron Technology	1 797	628	153	0,1
Microsoft	10 208	6 194	4 598	1,7
Motorola	6 745	1 074	508	0,2
Oracle	10 413	2 028	980	0,4
Qualcomm	1 944	1 152	616	0,2
Siebel Systems	1 552	220	100	0,0
Sun Microsystems	9 049	1 161	245	0,1

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Börsnoterade	Antal	Anskaffningsvärde tkr	Marknadsvärde tkr	% av fondförmögenhet
Texas Instruments	4 224	1 386	552	0,2
THQ	374	71	43	0,0
Veritas Software	1 531	666	208	0,1
Xilinx	1 264	320	227	0,1
		38 979	20 902	7,5
Konglomerat				
MSCI Opals, Nasdaq (USD)	3 957	2 016	1 891	0,7
Nasdaq QQQ ETF	38 319	9 830	8 137	2,9
Standard & Poor 500 SPY ETF	6 087	5 996	4 680	1,7
		17 842	14 707	5,3
Kraftförsörjning				
Cinergy Group	536	161	157	0,1
Constellation Energy Group	553	135	134	0,0
Dominion Resources	779	398	373	0,1
DTE Energy	744	292	301	0,1
Duke Energy	2 158	788	367	0,1
El Paso	1 942	1 078	118	0,0
Entergy	809	333	321	0,1
Exelon	1 291	656	594	0,2
Firstenergy	1 644	527	472	0,2
Kinder Morgan	309	118	114	0,0
Nisource	1 351	295	235	0,1
Southern	2 517	651	623	0,2
		5 431	3 809	1,4
Material				
Air Products & Chemicals	1 273	577	474	0,2
Alcoa	2 407	906	478	0,2
Dow Chemical	2 320	833	600	0,2
Du Pont De Nemours	2 442	1 061	902	0,3
International Paper	1 760	717	536	0,2
Monsanto	520	88	87	0,0
PPG Industries	1 205	670	527	0,2
		4 852	3 605	1,3
Sällanköpsvaror och -tjänster				
AOL Time Warner	9 846	3 675	1 124	0,4
Bed Bath & Beyond	1 269	414	382	0,1
Best Buy	918	331	193	0,1
Clear Channel Communications	1 653	836	537	0,2
Comcast	2 897	470	595	0,2
Comcast A Special	2 783	880	548	0,2
Costco Wholesale	1 570	601	384	0,1
Ebay	605	362	358	0,1
Ford Motor	3 128	720	253	0,1
Gannett	767	555	480	0,2
Harley-Davidson	1 224	608	493	0,2
Home Depot	4 902	2 183	1 023	0,4
Interpublic Group	1 573	445	193	0,1
Johnson Controls	522	423	365	0,1
Kohls	906	627	442	0,2
Liberty Media	6 930	938	540	0,2
Lowes	1 799	846	588	0,2
McGraw-Hill	633	363	333	0,1
McDonalds	3 202	909	449	0,2
Newell Rubbermaid	1 831	587	484	0,2
Omnicom Group	786	660	442	0,2
Sears, Roebuck & Co	1 132	589	236	0,1
Starbucks	2 116	489	376	0,1
Starwood Hotels	1 852	600	383	0,1
Target	2 132	765	557	0,2
TJX	2 246	437	382	0,1
Walt Disney	4 972	1 317	707	0,3
Viacom B	3 458	1 542	1 228	0,4
		23 171	14 074	5,1
Telekomoperatörer				
AT&T	1 791	1 620	407	0,1
AT&T Wireless	7 197	1 176	354	0,1
Bellsouth	4 282	1 268	965	0,3
Qwest Communications	6 231	1 564	271	0,1
SBC Communications	7 109	2 737	1 679	0,6
Verizon Communications	5 680	2 789	1 918	0,7
		11 154	5 596	2,0
Summa USA		222 334	148 435	53,3
Summa börsnoterade aktier		389 366	269 797	96,9
Summa finansiella instrument			269 797	96,9
Övriga tillgångar och skulder, netto			8 729	3,1
Fondförmögenhet			278 526	100,0

Folksams Tjänstemannafond Obligation

Folksams Tjänstemannafond Obligation i korthet

Avkastning 2002, %	8,4
Indexutveckling 2002, %	9,2
Fondens utveckling de senaste två åren, %	13,2
Jämförelseindex utveckling de senaste två åren, %	14,1
Andelsvärde, se sid. 16	
– Bokslutskurs 2002-12-31	115,84
– Handelskurs 2002-12-30	115,89

Fondfakta	
Fondens startdatum	1999-12-20
Inträdesavgift, kr	0
Utträdesavgift, kr	0
Förvaltningsavgift, %	0,4
Lägsta första insättning, kr	100 000
Utdelning	Ja, i november
Förvaltarteam	Björn Johansson Kaj Bergenhill Anders Bewiz Tor Borg Fredrik Böhm Maria Ljungqvist-Martí
Fondnummer i PPM	761 940

Fondinriktning

Fonden följer etiska placeringskriterier som verkar för en bättre framtid för människa och miljö. Kriterierna omfattar mänskliga rättigheter, tobak och miljö. Fonden inriktar sig på kollektivt sparande i avtalspensioner och premiepensionssystemet. Fonden investerar i svenska och utländska räntebärande värdepapper med medellång löptid. Placeringsstrategin är inriktad på aktiv hantering av ränterisker. Urvalet görs i första hand bland de mest kreditvärdiga låntagarna såsom exempelvis svenska staten, bostadsfinansieringsinstitut och stabila, välskötta företag.

Vad har hänt på fondens placeringsmarknader under 2002?

Under årets inledande månader steg marknadsräntorna som en följd av de positiva konjunkturprognoser som kom under hösten 2001 och under det första kvartalet 2002. Samtidigt höjde Riksbanken styrräntan för att motverka den ökade inflation som skulle kunna bli följden av en konjunkturförbättring. Kort därefter började marknadsräntorna dock att falla i takt med en allt större osäkerhet om styrkan i den väntade konjunkturuppgången. Dessutom fortsatte börserna att falla, vilket ledde till ytterligare lägre marknadsräntor. Denna trend höll i sig under det andra halvåret, vilket bland annat ledde till att många centralbanker, även den svenska Riksbanken, återigen sänkte sina styrräntor.

Hur har fonden utvecklats?

Fonden har under större delen av året haft en lägre ränterisk än sitt jämförelseindex. Detta har bidragit negativt till fondens avkastning, som steg med 8,4 procent. Fondens innehav av utländska värdepapper har positivt bidragit till avkastningen. Fondens jämförelseindex steg med 9,2 procent under 2002.

Vilka viktiga förändringar har skett i fonden?

Vi har genomfört en successiv minskning av fondens övervikt i så kallade kreditpapper (till exempel företagscertifikat och företagsobligationer) till förmån för statspapper under året. Anledningen till detta är att ränteskillnaden mellan statspapper och kreditpapper ökar, något som påverkar avkastningen negativt. Detta motverkar vi genom att ha en större andel statspapper i portföljen. Ytterligare en åtgärd som vi genomförde, under hösten, var att successivt minska fondens dollarandel till förmån för en övervikt i andelen svenska kronor. Dessutom minskade vi ränterisken i de utländska innehaven (USD och EUR).

Vilken strategi gäller för fonden framöver?

En långsam konjunkturuppgång och en låg inflationsnivå är några av de faktorer som gör att vi bedömer att den låga räntenivån på korta räntor kvarstår under det första halvåret 2003. Osäkerhet om börsutveckling, fastighetsmarknad samt höjda skatter är andra faktorer som säkert kommer att påverka ränteutvecklingen under 2003. Sedan våren 2002 har obligationsräntorna fallit kraftigt, vilket enligt vår uppfattning gör ytterligare nedgångar mindre sannolika. Vi kommer därför att tillämpa en strategi med en lägre eller neutral ränterisk jämfört med fondens jämförelseindex.

Fondens risknivå

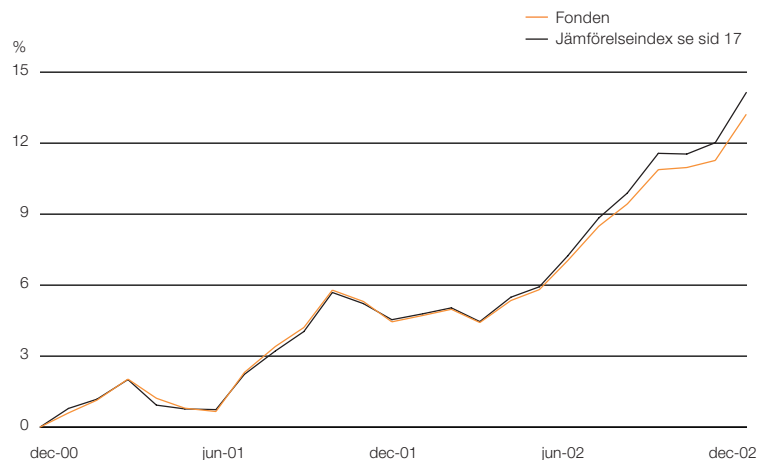
Låg Hög

Risk mått som volatilitet, 36 månader.

Risk- och avkastningsmått		Utveckling	02-12-31	01-12-31	00-12-31	99-12-31
Fondens volatilitet, % ¹⁾	2,7	Fondförmögenhet, tkr	182 629	140 790	97 709	140
Jämförelseindex volatilitet, % ¹⁾	2,7	Antal utelöpande andelar	1 576 542	1 245 591	879 356	1 400
Duration, år	3,8 (3,8) ²⁾	Andelsvärde, kr	115,84	113,03	111,10	100,09
Duration index, år	4,1 (3,9) ²⁾	Utdelning, kr/andel	6,57	3,04	–	–
Tracking error, % ¹⁾	0,5	Totalavkastning, %	8,4	4,4	11,0	0,1 ⁴⁾
Genomsnittlig årsavkastning, % ¹⁾	6,4	Jämförelseindex, %	9,2	4,5	11,0	0,1 ⁴⁾
		Omsättningshastighet, ggr	0,4	1,0	1,1	–
Kostnader		¹⁾ beräknat på 24 månader				
Förvaltningskostnad, %	0,4	²⁾ 2001-12-31				
Transaktionskostnader, tkr	0	³⁾ inga köp-/säljavgifter				
Transaktionskostnader, %	0,0	⁴⁾ beräknat från fondstart				
TKA, %	0,4					
NKA, % ³⁾	0,4					
TER, %	0,4					
Engångsinsättning av 10 000 kr vid årets början						
Totalkostnad, kr	40,71					
varav förvaltningskostnad, kr	40,71					

Utvecklingen i Folksams Tjänstemannafond Obligation

Balansräkning, tkr	2002-12-31	% av fond- förmögenhet	2001-12-31	% av fond- förmögenhet
Tillgångar				
Finansiella instrument				
med positivt marknadsvärde (not 3)	177 885	97,4	133 488	94,8
Bank och övriga likvida medel	4 606	2,5	7 141	5,1
Kortfristiga fordringar	431	0,2	209	0,1
Summa tillgångar	182 922	100,1	140 838	100,0
Skulder				
Finansiella instrument				
med negativt marknadsvärde (not 3)	230	0,1	–	–
Övriga kortfristiga skulder	63	0,0	48	0,0
Summa skulder	293	0,1	48	0,0
Fondförmögenhet (not 2, 3)	182 629	100,0	140 790	100,0

Resultaträkning, tkr	2002-01-01– 2002-12-31	2001-01-01– 2001-12-31
Intäkter och värdeförändring		
Värdeförändring på ränterelaterade finansiella instrument (not 1)	2 441	–1
Ränteintäkter	8 648	7 017
Valutavinsten och -förluster, netto	3 341	–1 453
Övriga intäkter	1	–
Summa intäkter och värdeförändring	14 431	5 563
Kostnader		
Förvaltningskostnad	658	475
Räntekostnader	–	0
Övriga kostnader	–	61
Summa kostnader	658	536
Skatt	–	–
Årets resultat	13 773	5 027

Not 1 Specifikation av värdeförändring, tkr

Ränterelaterade finansiella instrument	2002-01-01– 2002-12-31
Realisationsvinster	806
Realisationsförluster	–1 476
Orealiserade vinster/förluster	3 111
Summa	2 441

Not 2 Förändring av fondförmögenhet, tkr

	2002-01-01– 2002-12-31
Fondförmögenhet vid årets början	140 790
Andelsutgivning	40 491
Andelsinlösen	–2 689
Årets resultat enligt resultaträkning	13 773
Lämnad utdelning	–9 736
Fondförmögenhet vid årets slut	182 629

Derivat

Fonden har i enlighet med fondbestämmelserna utnyttjat derivat, dock i begränsad omfattning. Inga säkerhetskrav förekommer för fonden. Standardiserade valutaterminer per 2002-12-31:
Valutasäkrat belopp (EUR/SEK) 27,2 mkr
Marknadsvärde –0,2 mkr
Valutasäkrat belopp (USD/SEK) 13,0 mkr
Marknadsvärde 0,5 mkr

Utdelning till andelsägarna, tkr

Att utdelas november 2003	10 985
---------------------------	--------

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Marknadsnoterade	Nominellt belopp i tusental lokal valuta	Anskaff- nings- värde tkr	Mark- nads- värde tkr	% av fondför- mogenhet
Sverige				
Industri				
AP Fastigheter 105 5,40% 050314	2 000	2 015	2 122	1,2
AP Fastigheter 109 6,00% 060509	1 000	996	1 074	0,6
Fortum Power & Heat 103 4,80% 040105	3 000	2 863	3 016	1,7
Investor 115 6,00% 050527	1 000	1 003	1 055	0,6
Sandvik 103 5,70% 070125	1 000	997	1 082	0,6
Scania 130 4,30% 040202	1 000	980	1 040	0,6
Stora Enso 9 EMTN 6,25% 060317	1 000	1 018	1 089	0,6
Sydskraft 6,10% 125 051003	1 000	1 021	1 053	0,6
Telia 217 5,75% 060123	2 000	2 020	2 151	1,2
Vasakronan 214 4,40% 040510	1 000	977	1 028	0,6
Volvo Treasury 320 MTN 5,10% 051223	1 000	1 001	1 007	0,6
		14 892	15 718	8,6
Kredit- och mellanhandsinstitut				
Nordea Hypotek 5514 5,25% 040616	3 000	3 070	3 140	1,7
Nordea Hypotek 5515 5,75% 050921	2 000	1 974	2 109	1,2
Nordea Hypotek 5517 6,00% 070919	6 000	6 294	6 458	3,5
SBAB 117 5,50% 031015	3 300	3 237	3 379	1,9
SBAB 119 5,50% 060315	5 000	5 155	5 396	3,0
SEB BoLån 556 6,00% 030618	2 000	1 997	2 082	1,1
SEB BoLån 558 6,00% 050615	5 000	5 181	5 372	2,9
Spintab 168 6,00% 090420	4 000	4 034	4 424	2,4
Spintab 170 5,75% 050615	9 000	9 204	9 613	5,3
Stadshypotek 1558 5,75% 030319	1 000	1 001	1 048	0,6
Stadshypotek 1559 5,00% 031217	3 000	3 052	3 038	1,7
Stadshypotek 1562 3,50% 040915	5 000	4 903	5 015	2,7
Stadshypotek 1563 6,00% 050615	3 000	3 084	3 225	1,8
		52 187	54 298	29,7
Stat och kommun				
Statsobl 1035 6,00% 050209	7 000	7 121	7 683	4,2
Statsobl 1037 8,00% 070815	7 000	8 108	8 320	4,6
Statsobl 1040 6,50% 080505	6 000	6 619	6 892	3,8
Statsobl 1041 6,75% 140505	5 000	5 585	6 044	3,3
Statsobl 1042 5,00% 040115	8 000	8 040	8 491	4,6
Statsobl 1043 5,00% 090128	6 000	6 021	6 472	3,5
Statsobl 1044 3,50% 060420	7 000	6 687	7 077	3,9
Statsobl 1045 5,25 % 110315	5 000	4 997	5 418	3,0
Statsobl 1046 5,50% 121008	9 000	9 180	9 657	5,3
		62 359	66 052	36,2
Summa Sverige		129 438	136 069	74,5
Italien				
Stat och kommun				
Bouni Poliennali Del Tes 4,75% 050701	1 100	10 289	10 419	5,7
Bouni Poliennali Del Tes 6,75% 070701	100	961	1 029	0,6
		11 250	11 447	6,3

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Marknadsnoterade	Nominellt belopp i tusental lokal valuta	Anskaff- nings- värde tkr	Mark- nads- värde tkr	% av fondför- mogenhet
Italien				
Stat och kommun				
Italian Government Bond 6,00% 080529	600	6 437	6 102	3,3
		6 437	6 102	3,3
Summa Italien		17 687	17 550	9,6
Nederländerna				
Stat och kommun				
Netherlands Government Bond 5,00% 120715	381	3 630	3 844	2,1
		3 630	3 844	2,1
Summa Nederländerna		3 630	3 844	2,1
Tyskland				
Stat och kommun				
Bundesrep. Deutschland 5,00% 110704	870	8 568	8 656	4,7
Bundesrep. Deutschland 6,25% 060426	200	1 893	2 085	1,1
		10 462	10 741	5,9
Summa Tyskland		10 462	10 741	5,9
USA				
Kredit- och mellanhandsinstitut				
Freddie Mac 4,75% 130115	213	1 939	2 006	1,1
		1 939	2 006	1,1
USA				
Stat och kommun				
US Treasury Bond 5,00% 110215	536	5 579	5 221	2,9
US Treasury Bond 6,125% 271115	50	623	513	0,3
US Treasury Bond 7,50% 050215	148	1 718	1 483	0,8
		7 920	7 216	4,0
Summa USA		9 859	9 223	5,0
Summa utländska räntebärande värdepapper				
		41 637	41 358	22,6
Summa marknadsnoterade räntebärande värdepapper				
		171 075	177 427	97,2
Valutaterminer				
			228	0,1
Summa finansiella instrument				
			177 655	97,3
Övriga tillgångar och skulder, netto				
			4 974	2,7
Fondförmögenhet			182 629	100,0

Redovisningsprinciper

Denna årsberättelse har upprättats enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder och Finansinspektionens författningssamling (FFFS 1997:11) samt beaktar de rekommendationer för redovisning av värdepappersfonder som utfärdats av Fondbolagens Förening. I övrigt tillämpas bokföringslagens bestämmelser i tillämpliga delar. Årsberättelsen har inte varit föremål för granskning av bolagets revisorer.

Courtag

Fondernas kostnader vid köp och försäljning av värdepapper ingår i anskaffningsvärdet respektive realiserat resultat.

Utdelning

I utdelning ingår utdelningar på aktierelaterade instrument. Utdelning och kupongskatt på utländska aktier redovisas netto med beaktande av eventuell fordran på grund av restitution.

Värdering

Aktierelaterade värdepapper värderas till senaste betalkurs på balansdagen eller, om sådan inte finns, till balansdagens köpkurs. Om sådant värde saknas värderas innehaven till senaste betalkurs eller, om denna inte är representativ, till det värde som fondbolaget fastställer på objektiva grunder. Räntebärande värdepapper värderas till balansdagens köpkurs.

Värdepapper som saknar prisnotering från svensk eller utländsk börs värderas normalt till ursprungligt anskaffningsvärde. Detta värde används fram till dess att ett nytt marknadsvärde framstår som mer rättvisande. Exempel på detta är extern oberoende värdering, nyemission eller efterföljande affärsavslut i värdepapperet genom erkänd marknadsaktör. Anskaffningsvärdet kan dessutom justeras på objektiva grunder om värdet framstår som uppenbart orimligt beroende på bolags- eller marknadsspecifika händelser eller förändringar.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta är omräknade efter de av WM Company fastställda mitterkurserna per balansdagen. All procentuell utveckling uttrycks i SEK om inget annat anges.

I tabellerna är vissa siffror avrundade till närmaste tusental respektive tiondel. Detta medför att summering av siffror kan ge ett resultat som avviker från den angivna summan.

Tracking error

För var och en av Folksam Tjänstemannafonder AB:s fonder har ett jämförelseindex (se sid 17) valts som speglar den placeringsinriktning som fonden har. Jämförelseindex används för att på ett rättvist sätt kunna utvärdera förvaltningen, bland annat med hjälp av måttet Tracking error. Tracking error mäter förändringen i fondens avkastning i relation till jämförelseindex. Med andra ord är det ett mått på hur stor risk fonden tar i förhållande till sitt jämförelseindex. Tracking error uttrycks i procentenheter; ett lågt värde innebär att fonden följer jämförelseindex väl.

Tracking error kan beräknas på olika sätt. Dels kan det beräknas för att bedöma hur väl fonden kommer att följa jämförelseindex i framtiden genom att uppskatta värdet, dels kan det beräknas för att studera hur väl fonden har följt jämförelseindex historiskt under en tidsperiod.

I denna årsberättelse redovisas hur fonderna har följt jämförelseindex under året. Värdena beräknas som standardavvikelsen av differensen mellan avkastningen i respektive fond och jämförelseindex under 24 månader omräknat på årsbasis.

Begränsningen med måttet är att det endast redovisar hur fonderna har följt respektive jämförelseindex historiskt. Det går därför inte att med bestämdhet säga att fonderna kommer att avvika från jämförelseindex lika mycket i framtiden som Tracking error-måttet visar.

Andelsvärde

I årsberättelsen redovisar vi två värden – bokslutskurs och handelskurs. Skälet till detta är att årsberättelsens redovisning bygger på bokslutskursen. Handelskursen används som underlag till andelsägarnas erhållna personliga årsbesked, enligt RSV:s anvisningar.

Valutakurser

Valuta	Kurs 2001-12-31	Kurs 2002-12-31	Förändring under året
AUD	5,36968	4,90646	-8,63%
CAD	6,57126	5,51544	-16,07%
CHF	631,79546	630,16562	-0,26%
DKK	125,61913	123,09703	-2,01%
EUR	9,34003	9,14374	-2,10%
GBP	15,26671	14,02754	-8,12%
HKD	1,34520	1,11732	-16,94%
JPY	8,00374	7,34246	-8,26%
MYR	2,76045	2,29297	-16,93%
NOK	116,95116	125,77297	7,54%
SGD	5,68086	5,02352	-11,57%
THB	0,23716	0,20216	-14,76%
USD	10,48970	8,71330	-16,93%

Jämförelseindex

De index som använts i tabeller och texter är omräknade till svenska kronor och inklusive utdelning.

Folksam Tjänstemannafond – Sverige	SIXPRX, SIX Portfolio Return Index
Folksam Tjänstemannafond – Världen	MSCI* World Free Net Dividend excluding Sweden
Folksam Tjänstemannafond – Obligation	Komposit index bestående av: 75 % OMRX Bond 15 % Merrill Lynch EMU Direct Government Index, EG00 10 % Merrill Lynch US Treasury Master, G0Q0

*MSCI är en förkortning för Morgan Stanley Capital International.

Ägarpolicy

Folksam Tjänstemannafonder ska genom sina placeringar aktivt påverka företag, där det bedöms relevant och framgångsrikt. Ägarstyrning¹⁾ ska ske i enlighet med Folksam Tjänstemannafonders vision samt de etiska regler som tillämpas inom Folksam Tjänstemannafonder och syfta till att öka mervärdet för Folksam Tjänstemannafonders kunder.

För alla innehav – svenska och utländska gäller följande riktlinjer:

Folksam Tjänstemannafonder kan utöva sin ägarroll via bolagsstämman, genom direkta kontakter med bolagsledning och styrelser, genom att ingå i nomineringskommittéer samt genom att samverka med andra ägare.

Folksam Tjänstemannafonder ska inte inneha styrelseplats i företag där Folksam Tjänstemannafonder är representerat som ägare. Avsteg från denna regel kan tillåtas endast om speciella skäl föreligger.

För innehaven gäller OECD-principerna för ägarstyrning²⁾. Dessa omfattar följande fem områden:

- I. Aktieägarnas rättigheter (The rights of shareholders)
- II. Lika behandling av aktieägare (The equitable treatment of shareholders)
- III. Intressenternas betydelse för ägarstyrning (The role of stakeholders in corporate governance)
- IV. Öppenhet och genomlysning (Disclosure and transparency)
- V. Styrelsens ansvar (The responsibility of the board)

För de svenska innehaven – aktiebolag noterade vid Stockholmsbörsen – gäller dessutom följande riktlinjer:

1. Bolagsstämman

Kallelse till bolagsstämma

Folksam Tjänstemannafonder anser att:

Förslag angående ärenden som inte är normalt förekommande ska klargöras noggrant.

Aktieägarens rösträtt

Folksam Tjänstemannafonders uppfattning är att med varje aktie i bolaget ska följa en röst. Vid förändring till ett och samma aktieslag är det viktigt att äganderätten respekteras.

2. Bolagets styrelse

Styrelsens sammansättning

Folksam Tjänstemannafonder anser att:

Antalet styrelseledamöter bör anpassas efter omständigheterna i det enskilda bolaget, men normalt inte vara fler än tio. Några tjänstemän i bolaget utöver vd bör inte ingå i styrelsen.

Styrelsesammansättningen ska vara utformad så att den består av kompetenta personer med en lämplig fördelning avsende erfarenheter, ålder och kön. Vid rekrytering av styrelseledamöter bör personer sökas även utanför näringslivet. Folksam Tjänstemannafonder kommer aktivt att arbeta för en breddning av kompetensen i svenska marknadsnoterade bolags styrelser. En ledamot bör avlösas vid 70 års ålder. Varje ledamot ska anslå tid för sysslan och vara ombud för alla aktieägare.

Ledamot i styrelsen bör inte ha varit anställd på en ledande befattning inom bolaget under de senaste åren.

Styrelsens arbetssätt

Folksam Tjänstemannafonder anser att:

Styrelsens ordförande bör ha en fortlöpande kontakt med såväl styrelseledamöterna som företagsledningen.

Kommittéer och deras uppdrag

I alla marknadsnoterade bolag bör en nominerings-, revisions- samt ersättningskommitté inrättas. Kommittéernas sammansättning och arbete ska redovisas vid bolagsstämman.

Nomineringskommitté (Nomination Committee)

Kommittén utses av bolagsstämman. Bolagets ägarsammansättning bör speglas i kommitténs sammansättning. Kommitténs syfte är att verka för att sty-

relsen är ändamålsenligt sammansatt. Kommittén ska hantera nomineringar till styrelse och revisor samt arvodesfrågor för styrelsen. Styrelsens ersättning ska redovisas vid bolagsstämman.

Ersättningskommitté

(Compensation/remuneration Committee)

Kommittén utses av styrelsen. Kommitténs syfte är verka för att ersättningsfrågorna, som till exempel optionsprogram och andra incitamentsprogram, har en ändamålsenlig form samt att det finns en verifierbar koppling mellan aktieägarnas nytta och incitamentsprogrammets omfattning och storlek. Den ska hantera avtal och ersättningsfrågor för styrelse, ledning och övriga anställda. I de fall incitamentsprogram är av väsentlig omfattning ska dessa fastställas vid bolagsstämman.

Revisionskommitté (Audit Committee)

Kommittén utses av styrelsen. Kommitténs syfte är att verka för att god kontroll av bolagets verksamhet upprätthålls. Den ska även förbereda förslag till val av revisorer samt bereda underlag för upphandling av revisionstjänst. Den ska löpande under året kommunicera med revisorer, externrevisorer såväl som internrevisorer, för att diskutera revisionsarbetets inriktning och resultat.

3. Ersättning till ledningen

Folksam Tjänstemannafonder anser att: Ersättningskommitté ska ta fram beslutsunderlag angående ersättning till vd och övriga ledande befattningshavare.

Information om ersättningsprinciper och lönevillkor ska lämnas i årsredovisning.

Avgångsvederlag till vd normalt begränsas till maximalt två årslöner.

4. Incitamentsprogram

Folksam Tjänstemannafonder kan vara positiva till incitamentsprogram förutsatt att de bygger på marknadsmässiga villkor och att tilldelningen är befogad.

Folksam Tjänstemannafonder anser att:

Vid riktade emissioner till personalen bör utspädningseffekten för incitamentsprogram allt som allt inte ha större omfattning än fem procent.

Tilldelning bör enbart ske till aktivt arbetande i vederbörande bolag och inte till styrelseledamöter.

Aktieägarna bör noga informeras om incitamentsprogram i kallelse till bolagsstämma och årsredovisning.

5. Miljö- och etikfrågor

Folksam Tjänstemannafonder ska, genom sina placeringar, aktivt påverka företag där det bedöms relevant och framgångsrikt. Ägarstyrning ska ske i enlighet med Folksam Tjänstemannafonders vision samt de etiska regler som tillämpas inom koncernen och syfta till att öka mervärdet för Folksam Tjänstemannafonders kunder.

Folksam Tjänstemannafonder anser att:

Bolagets styrelse har ett ansvar för att se till att bolaget arbetar med miljö- och etikfrågor.

Bolaget bör utarbeta grundläggande handlingsprogram för dessa frågor och ansluta sig till FN:s Global Compact.

Bolaget bör tillämpa OECD:s riktlinjer för multinationella företag³⁾ i det fall verksamhet finns i flera länder.

¹⁾ "Corporate governance (Ägarstyrning) is the system by which businesses are directed and controlled." Cadbury Report (U.K.).

²⁾ OECD Principles of Corporate Governance SG/CG (99)5 Organisation for Economic Co-operation and Development; Directorate for Financial, Fiscal, and Enterprise, Affairs.

³⁾ The OECD declaration and decision on international investments and multinational enterprises: DAF/IME(2000)20, Organisation for Economic Co-operation and Development; Directorate for Financial, Fiscal, and Enterprise, Affairs committee on international investments and multinational enterprises.

Förändringar i organisationen

Johan Cederin efterträdde Peder Hasslev som chef för fondförvaltningen den 30 juni, då Peder Hasslev lämnade organisationen.

Björn Johansson tillträdde som ansvarig förvaltare för Folksams Tjänstemannafond Obligation efter Anders Bewiz, som har övergått till att förvalta Folksamkoncernens försäkringsportföljer. Anders Bewiz kvarstår dock i ränteteamet.

Besöksadress: Östgötagatan 90
Postadress: 106 60 Stockholm
Telefon: 020-41 44 14
E-post: pension@folksam.se
Lars Lönnquist, telefon 08-772 62 64
E-post: lars.lonnquist@folksam.se
Internet: www.folksam.se

